

Jaarverslag Vogelwerkgroep Vliegvlug 2024

Inhoud

1	Weersomstandigheden.....	4
2	Oeverzwaluwen	4
2.1	Wand Tweeloo	4
2.2	Wand Zwaluwenwand Noord.....	5
3	Visdiefjes.....	5
3.1	Kolonie de Kaap.....	5
3.2	Kolonie gebouw Wabco	6
3.3	Totalen.....	7
4	Torenvalken.....	9
4.1	Valkjes op industrieterreinen.....	9
4.2	Torenvalken in Koekange.....	10
4.3	Torenvalkjes Hooghalen	11
5	Slechtvalken	11
6	Blauwe reigers	12
6.1	Kolonie Reestdal.....	12
6.2	Kolonie Koekange.....	13
7	Kerkuilen	14
7.1	Drenthe	14
7.2	Overijssel.....	15
7.3	Hooghalen.....	17
8	Steenuilen.....	18
9	Bosuilen	20
10	Weidevogels.....	20
10.1	Nijeveen	20
10.2	Gebiedje Zomerdijk.....	21
11	Scholeksters	21
12	Ringen	22
13	Bijeneters.....	23

Foto voorblad: Martin Roomer

Persoonlijk bericht

Dit jaar was een bijzonder jaar. Na het verlies van mijn vrouw braken er voor mij persoonlijk andere tijden aan. Hoe ga je met de nieuwe situatie om en kun je omgaan met het alleen zijn. Tal van beslissingen moeten er genomen worden waarvan er één is; wat doe ik met de vogelclub. Voorgaande jaren stak ik veel tijd in het werk van de vogelwerkgroep. Die ruimte was er omdat we de werkzaamheden met zijn tweeën konden delen. Nu echter is dat veranderd en bleef er ook minder tijd over om al die zaken, die nodig waren voor het reilen en zeilen van onze club, te blijven voortzetten. Mijn besluit is daardoor ook geweest om een stap terug te zetten. Onder andere het stoppen als voorzitter is er één van. Aan de andere kant moest deze beslissing ook een keer komen. Vanaf de oprichting (1996) van de vogelwerkgroep ben ik bestuurlijk betrokken geweest bij Vliegvlug. Om het stokje over te dragen aan iemand anders is echter een ander verhaal. Tot op heden is dat nog niet gelukt. Wat erover blijft is de vraag; hoe nu verder? Om Vliegvlug stuurloos achter te laten is de laatste keus die je kunt maken. De toekomst voor de vogelwerkgroep is dan onzeker en dat wil je liever voorkomen.

Hilbert Folkerts

Voorwoord

De vergrijzing is een zorgenkind. De instroom van jonge en enthousiaste vrijwilligers, die zich in willen zetten voor de vogels, is helaas ondermaats. Dit gegeven speelt niet alleen bij onze vogelwerkgroep, maar ook bij tal van andere verenigingen en clubs. Tal van instellingen, in welke vorm dan ook, maken gebruik van mensen die vrijwillig de handen uit de mouwen steken. Zonder deze mensen kunnen tal van verenigingen en stichtingen niet goed functioneren en zal de toekomst er anders uit gaan zien. Wij hebben natuurlijk de tijd gekend waarop sommige mensen al vanaf 57 jaar met pensioen gingen. Nu de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd is naar 67, speelt dit het verenigingsleven niet in de kaart. Aan de andere kant kunnen wij van geluk spreken dat bij onze vogelwerkgroep nog altijd de doelstellingen, die in het voorjaar gesteld worden, gehaald worden. Ik spreek dan ook namens het bestuur mijn dank uit voor de activiteiten, die onze vrijwilligers hebben verricht.

Namens het bestuur

Hilbert Folkerts

Oproep

Via deze weg doe ik een oproep aan mensen die zich willen inzetten voor de natuur, zowel als vrijwilliger of versterking van ons bestuur.

1 Weersomstandigheden

De weersomstandigheden hebben invloed op de start van het broedseizoen van vogels. Daarom is een beknopt overzicht van de weersomstandigheden van de maanden maart, april en mei vermeld.

Maand maart

Met een gemiddelde temperatuur van 9,0 °C tegen normaal 6,5 °C was het de zachtste maart sinds het begin van de waarnemingen in 1901. Ook februari verliep recordwarm. Begin maart was bewolkt met wat regen. Maar de derde maart was op de meeste plaatsen een zonnige zondag met temperaturen tot 17 °C. Vanaf 5 maart kwam er steeds meer zon met normale temperaturen. Hierna volgde een zachte periode. Op 20 maart werd met 19,5 °C in Ell. De volgende dagen waren guur met buien, daarop gevolgd door zachter weer.

Maand april

April was extreem nat, vrij warm en aan de sombere kant

Met een gemiddelde temperatuur van 10,8°C tegen 9,8°C normaal was de maand april als geheel vrij warm, de verschillen tussen de eerste en tweede maandhelft waren echter heel groot. De eerste vijf dagen viel elke dag regen en was zacht. Daarna tot 9 april was het warm tot boven de 20°C. Op 9 en 10 april was het stormachtig. Vervolgens was het weer warm tot 15 april. Daarna kregen wij koude omstandigheden met af en toe nachtvorst. Vanaf 21 april bleef het koud tot 27 april. Vanaf die dag werd het warmer met temperaturen vanaf 20°C.

Maand mei

De maand mei was zeer warm, recordnat en somber. Na een warm begin van de maand hadden wij tot 10 mei normale temperaturen. Daarna werd het weer warm met zomerse dagen tot 22 mei. Vanaf deze dag werd het koeler. Mei kende 14 warme dagen en 3 zomerse dagen. Mei was zeer nat met een record neerslag wat lokaal voor veel overlast zorgde. Op 2 mei en 18 mei was er wateroverlast in Limburg, de neerslag op 20, 21, en 24 mei zorgden ook voor wateroverlast in diverse delen van Nederland.

2 Oeverzwaluwen

Dit seizoen ging het in vergelijking met de voorgaande jaren niet goed met de oeverzwaluwen. De oorzaak daarvan weten wij nog niet maar het koude en natte voorjaar zal hier een oorzaak van zijn geweest. In april waren er wel wat zwaluwen die voor de beide wanden rondvlogen, maar het waren niet de aantallen zoals wij die in de voorgaande jaren gehad hebben.

2.1 Wand Tweeloo

In mei wilde het niet vlotten met deze kleine zwaluwen. Er werden maximaal 37 nesten geteld. De aantallen bleven achter bij de wand op het industrieterrein Noord en Tweeloo. Bij Tweeloo kwam ook een ander probleem om de hoek kijken. Enkele isolatoren van het door ons aangebrachte schrikdraad waren vernield en zelfs was er één verdwenen. Doordat het schrikdraad dus tijdens het broedseizoen verdwenen was, had de marter vrije toegang tot de nestgaten. Dit was ook later in het seizoen goed te

merken want van de nestjes van de oeverzwaluwen waren uitgegraven. Bij de wand op Tweeloo was dit geen goed seizoen en hadden de zwaluwen nagenoeg geen jongen grootgebracht.

2.2 Wand Zwaluwenwand Noord

Op het industrieterrein Noord waren de oeverzwaluwen iets eerder in het seizoen begonnen met het graven van hun nestgangen. Totdat half mei de ontwikkeling (toename) stakte. Dit duurde een paar weken om toen weer een toename te zien van het aantal gegraven nestgangen. Echter gaf het toch hetzelfde beeld te zien als bij de wand van Tweeloo. Ook hier werden dit broedseizoen minder zwaluwen geteld. Dit voorjaar was de visplas, die voor de wand aanwezig is, vervuild. Of dit de oorzaak was van de vermindering van het aantal broedparen is ons echter onbekend. Dit jaar bleef de teller van het aantal broedparen steken op 67 nesten. In vergelijking met de voorgaande jaren kunnen wij dus stellen dat het voor de oeverzwaluwen een minder goed jaar was.

Foto Martin Roomer

3 Visdiefjes

3.1 Kolonie de Kaap

Nauwlettend werd de kolonie van de visdiefjes in april in de gaten gehouden. In vergelijking met de voorgaande jaren waren de visdiefjes later in april boven het dak, waarop ze broeden, gezien. Pas eind april konden wij met zekerheid zeggen dat door het waarnemen van het baltsgedrag het niet lang meer kon duren voordat de visdiefjes overgingen tot de eileg. Begin mei veranderde er niet veel boven het

dak, waar ze de voorgaande jaren hebben gebroed. Het was voor ons moeilijk om van afstand de oorzaak vast te stellen waarom er niet veel vorderingen waren met betrekking tot de aanvang van het broedseizoen. Afwijkend gedrag met betrekking tot de voorgaande jaren gaf aan dat er iets gaande was met deze kolonie. Vorig jaar zijn wij met het ringen op 19 juni begonnen. Dit jaar hebben wij voor de eerste keer op 22 mei de kolonie bezocht. De oorzaak van het afwijkende patroon in vergelijking met de voorgaande jaren werd toen duidelijk. Door de vele regenval stond er veel water op het westelijk gedeelte van het dak en troffen wij 6 nesten aan waarvan de eieren in het water lagen. De andere kant van het dak was gelukkig droger en troffen wij 6 nesten aan met 1 ei en 1 nest met 2 eieren. Doordat wij nu in een drogere periode waren terechtgekomen waren wij benieuwd hoe de rest van het seizoen zou verlopen. Op 28 juni zijn wij begonnen met het ringen van de eerste jongen. Opvallend was dat er veel nieuwe nestjes waren bijgekomen. Conclusie is dat de visdiefjes, die in eerste instantie hun broedsel door het water zagen mislukken, toch weer begonnen zijn tot met het leggen van de eieren.

3.2 Kolonie gebouw Wabco

Boven een ander dak in de buurt van de bovengenoemde kolonie werden ook visdiefjes waargenomen. In het verleden hadden hier soms een paar visdiefjes gebroed. Onze gedachtengang was dat door het vele water op het andere dak er misschien enkele paartjes waren uitgeweken naar deze locatie. Nu is het niet vanzelfsprekend om een dak te mogen beklimmen maar wij kregen toestemming om het dak te mogen bezoeken. Het eerste bezoek stond gepland op 22 mei. Tot onze verbazing vlogen er zeker een twintigtal visdiefjes de lucht in bij het naderen van deze broedplaats. Onze verbazing werd nog groter omdat wij veel nesten aantroffen die al een voltallig broedsel bevatten (3 eieren). Deze kolonie was dus in een verder gevorderd stadium als de eerder- genoemde kolonie bij de Kaap. Wij troffen hier maar liefst 17 nesten aan waarvan 10 nesten met 3 eieren, 3 met 2 eieren en 4 met 1 ei. Hier waren de visdiefjes dus eerder begonnen met het leggen van hun eieren dan op het dak van de Kaap.

Foto Martin Roomer

3.3 Totalen

De Kaap

Op het dak van de Kaap hebben wij in totaal 55 nesten aangetroffen. Hiervan zijn er 6 nesten door het vele water niet uitgekomen en later van de resterende nesten zijn 9 nesten niet uitgekomen. Van de opgroeiende jongen zijn er 8 doodgegaan en zijn er 7 eieren niet uitgekomen. In totaal zijn er 66 jongen geringd. Dit is het minimale aantal jongen. Het kan zijn dat er een enkel jong de dans is ontsprongen zodat het uiteindelijk aantal jongen iets hoger kan liggen. Wij gaan er echter wel vanuit dat dit aantal op 1 hand is te tellen.

Wabco

Op het dak van het gebouw van de Wabco troffen wij in totaal 29 nesten aan. Van deze nesten zijn er 4 mislukt en zijn er 6 jonge visdiepjes doodgegaan. In totaal zijn er 41 jongen geringd. Bij dit aantal jongen moet wel een kanttekening gezet worden. Dit dak is namelijk niet ommuurd en de jongen kunnen aan 2 kanten van het dak vallen. Het gevaar is dan ook dat bij het betreden van de kolonie de jongen het dak verlaten en bijv. op de Industrieweg belanden. Dit is natuurlijk niet wenselijk, daarom is bij het betreden van de kolonie grote voorzichtigheid geboden. Van deze kolonie zijn om die reden niet alle jongen geringd. Toch zijn wij erin geslaagd om op een veilige manier 41 jongen te ringen. Dit is ook weer het minimale aantal jongen en zal het uiteindelijke aantal jongen hoger liggen.

Samenvattend

Totaal aantal nesten van de beide kolonies is 84

Van 19 nesten zijn de eieren niet uitgekomen

Van de jongen zijn er 14 doodgegaan

Van de eieren zijn er 11 niet uitgekomen

In totaal zijn er 107 jongen van een ring voorzien.

Foto Martin Roomer

Wij gaan ervan uit dat van de mislukte nesten de visdiefjes voor de tweede keer zijn begonnen met het leggen van hun eieren. Dit is natuurlijk moeilijk vast te stellen. Het vaststellen van het uiteindelijke aantal broedparen zou een oplossing kunnen zijn, maar ook bij deze werkwijze moeten kanttekeningen gezet worden. Van afstand is het niet mogelijk om de exacte locatie van een broedende vogel vast te stellen (bij het naderen van de kolonie verlaten de vogels hun nesten). In juni zijn de eerste eieren uitgekomen en wordt er dus niet meer gebroed. Er lopen dus al jongen rond terwijl er ook nog andere visdiefjes zitten te broeden of zelfs nog moeten beginnen aan het broedseizoen. Door deze spreiding van het begin van hun broedseizoen is het aantal broedpaartjes onmogelijk om vast te stellen. Door alle nesten, verlaten nesten en niet uitgekomen eieren te noteren, krijgen wij een goed en zo nauwkeurig mogelijk beeld van de ontwikkelingen bij de kolonies. Ook door het ringen van de jongen en het noteren van dode jongen krijgen wij een duidelijk beeld van het aantal groot geworden jongen.

Het broedsucces in Meppel is in vergelijking met andere kolonies in Nederland relatief hoog. Juiste aantallen zijn bij benadering te noemen. Wij gaan ervan uit dat er van de 84 nesten 19 vervolglegels waren. In totaal komen wij dus op 65 broedparen die minimaal 107 jongen hebben grootgebracht. Dat is een gemiddelde van 1,64 jong per nest.

Zoals vermeld in ons jaarverslag van vorig jaar werden van 2 visdiefjes de ringnummers afgelezen tijdens de wintermaanden in Afrika in de buurt van Dakar. Dit voorjaar troffen wij tijdens de eerste controle een dode volwassen visdief aan op het dak van de Kaap. Hij of zij had er al een tijd gelegen want er was niet veel meer van over. Nu kijken wij altijd bij dode gevonden vogels of ze geringd zijn. Dat was bij deze visdief het geval. Het ringetje werd verwijderd en meegenomen. Thuis werd het ringnummer afgelezen. De verwachting was dat het, zoals meestal, een vogel zou zijn die Hilbert Folkerts heeft geringd. Bij dit ringetje was dit echter niet het geval, want het was een Afrikaanse ring. De gegevens zijn opgestuurd naar het Vogeltrekstation maar tot nu toe hebben wij nog geen antwoord. Afwachten maar.

4 Torenavalken

Op 4 mei werd de eerste controle van de nestkasten van de torenvalken uitgevoerd. Met behulp van een camera aan een telescoopstok kunnen wij deze controle op eenvoudige wijze uitvoeren. Opvallend was dat er ook bij de torenvalken spreiding zat in aanvang van hun eileg. In een aantal nestkasten troffen wij eieren aan, terwijl een fors gedeelte nog onbezet was. Omdat bij de onbezette nestkasten wel torenvalken in de buurt rondvlogen, gingen wij ervan uit dat deze nog moesten beginnen met het broedseizoen. Vermeldingswaardig is, dat de nieuwe nestkasten bij de fam. Prent, Meesters en Voerman nu voor de eerste keer bezet waren. Tijdens de volgende controle, een paar weken later, troffen wij de eerste kleine jongen aan in een paar nestkasten. In de onbezette nestkasten waren ook nu nog geen eieren aanwezig. Op 28 mei zijn wij begonnen met het ringen van de jonge torenvalkjes. Bij de fam. Cortz waren 3 jongen aanwezig en bij de fam. Benak 4 jongen. In vergelijking met de voorgaande jaren was het aantal jongen per nestkast beduidend minder. Bij de fam. Prins waren in eerste instantie 6 eieren aanwezig, maar bij een volgende controle waren de eieren verdwenen. Dit gold ook voor het broedgeval aan de Stouwe. Ook deze nestkast was aan een boom opgehangen. De overige nestkasten zijn allemaal aan een lantaarnpaal bevestigd en onbereikbaar voor marters. Op 14 juni konden wij de jongen van de nestkasten bij de fam. Van Zandwijk, (5 jongen), Prent (6 jongen) en Meesters (5 jongen) ringen. Bij de fam. Voerman konden er 3 jonge valkjes van een ring voorzien worden.

4.1 Valkjes op industrieterreinen

In mei kregen wij een berichtje van torenvalken, die zich ophielden bij een nestkast, die was geplaatst aan een gebouw van een onderneming in Meppel. Deze kast is echter alleen met een hoogwerker te controleren. Er zijn wel jongen uitgevlogen, maar het aantal is onbekend. Jaren geleden is er op een silo op een hoogte van ongeveer 35 meter ook een nestkast geplaatst. Deze nestkast is wel gecontroleerd en er waren 5 jonge torenvalken aanwezig. Een mooi resultaat binnen de bebouwde kom van Meppel.

4.2 Torenvalken in Koekange

Bij de fam. Broekhuizen was de nestkast, die bevestigd is aan een paal, ook dit jaar bezet door torenvalken. Deze nestkast werd door de familie zelf gecontroleerd. Op 29 april waren er 3 eieren aanwezig, op 14 juni waren er 6 kleine jongen en op 1 juli nog 4 grote jongen in de nestkast en 2 waren al uitgevlogen. Een mooi resultaat voor deze omgeving. Bij de fam. Schoonvelde troffen wij in een nestkast voor kerkuilen een broedsel aan van de torenvalk. Ook de voorgaande jaren werd deze nestkast bezet door een paartje. Op zich is dit niet bijzonder omdat de laatste jaren wel vaker torenvalken broeden in nestkasten voor kerkuilen. Zeer bijzonder was echter wel dat wij tijdens de eerste controle maar liefst 11 eieren aanwezig waren. In het verleden hebben wij zo'n groot legsel nog niet meegemaakt. Waarschijnlijk hebben twee vrouwtjes de nestkast gebruikt om hun eieren hierin te leggen. Wij waren dan ook zeer benieuwd hoe dit zou aflopen. Op 2 juli is de nestkast weer gecontroleerd en werden er 5 jonge valkjes in aangetroffen. De rest van de eieren is dus niet uitgekomen.

Nest van de torenvalk (Foto Eduard van der Vegt)

4.3 Torenvalkjes Hooghalen

Tijdens de controle van de kerkuilenkasten op 11 juni hebben wij de jongen van twee torenvalkkasten in dit gebied kunnen ringen. Het ging respectievelijk om een nestkast met 5 en een nestkast met 6 jongen.

5 Slechtvalken

In het vroege voorjaar waren de slechtvalken weer aanwezig bij de beide nestkasten. Het leek er dus op dat wij ook dit jaar weer te maken kregen met twee broedgevallen. Nu is dat geen zekerheid, omdat ook in de voorgaande jaren wel gevechten uitbraken met slechtvalken, die ook de nestkast wilden bezetten. Dit jaar hebben wij dit echter niet waargenomen en wij gingen er dus vanuit dat dit broedseizoen zonder al te veel problemen van start zou kunnen gaan. In maart zagen wij al activiteiten bij de nestkast op de oude silo. Nu is dat vanaf beneden moeilijk waar te nemen wanneer het broedseizoen begonnen was. Maar regelmatig zagen wij het vrouwtje nu in de nestkast gaan en werden paringen waargenomen. Het kon dus niet lang meer duren voordat de eieren werden gelegd.

Vanaf half maart werd het wat rustiger bij de nestkast en werd er maar één slechtvalk waargenomen. Wij zijn er toen vanuit gegaan dat ze begonnen waren met het bebroeden van de eieren. In april konden wij nu af en toe beweging zien in de nestkast. Kleine grijze kopjes waren nu af en toe te zien. Vooral wanneer er een prooi werd aangebracht. Eind april konden wij de jongen, die flink gegroeid waren, nu zien in de nestkast. Volgens inschatting konden die nu op kort termijn van ringen voorzien worden. Op 9 mei heeft Peter van Geneijgen drie jonge slechtvalken geringd.

Jonge slechtvalk wachtend om geringd te worden

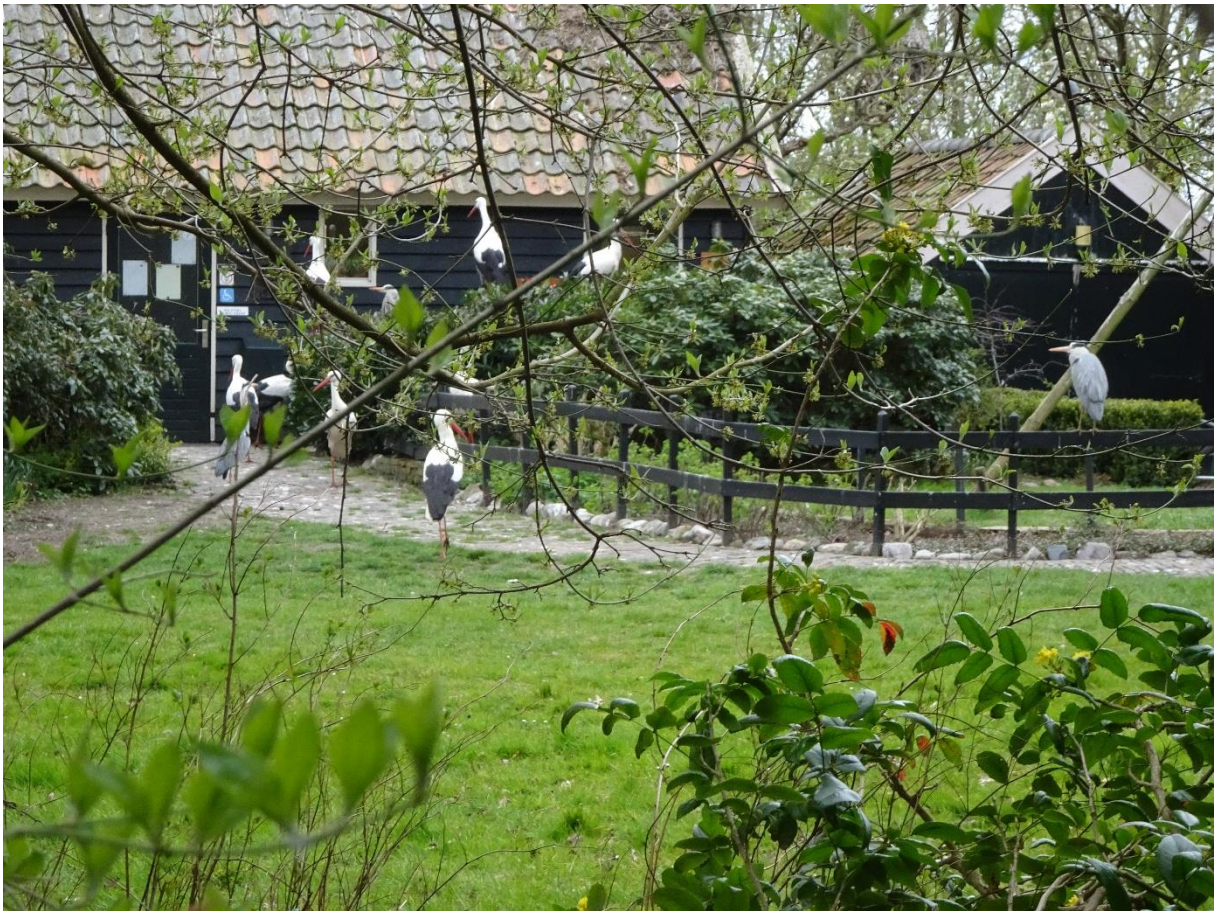
Op de silo van de Op- en Overslag van de Agrifirm liep het seizoen anders. In deze nestkast lagen in eerste instantie 4 eieren. Tijdens een controle in april bleken dit er nog twee te zijn. Deze werden nog wel bebroed maar waar de andere twee eieren gebleven zijn is ons een raadsel. Ook hadden er tijdens dit bezoek al jongen aanwezig moeten zijn geweest. Eind april nog maar een controle gedaan en nu was de nestkast leeg en werden er ook geen slechtvalken meer waargenomen. Het is voor ons een raadsel wat hier op deze locatie gebeurd is. Dit jaar hadden wij dus één geslaagd broedsel, dat drie jongen heeft voortgebracht.

6 Blauwe reigers

6.1 Kolonie Reestdal

Al jaren wordt de nesten van de kolonie blauwe reigers nabij de “Lokkerij” geteld. Enkele jaren geleden heeft een afsplitsing plaats gevonden bij deze kolonie. Een gedeelte van de blauwe reigers bleef op de oorspronkelijke plaats broeden in een bosje aan het Reestdal. Echter verkoos een gedeelte van de kolonie om tussen de ooievaars bij het ooievaarsstation de “Lokkerij” te gaan broeden. Dit heeft een reden. Omdat de ooievaars nog worden bijgevoerd met ééndagskuikens, kunnen de reigers vanaf hun nesten nu deze gang van zaken in de gaten houden en op een gemakkelijke manier gebruik maken van het aangeboden voedsel. Op deze manier worden dus niet alleen de ooievaars maar ook de reigers gevoerd. Een ontwikkeling, waar wij en de natuur op zich natuurlijk niet blij mee zijn. Deze onnatuurlijke ontwikkeling zal zijn impact hebben op het bestand van de blauwe reigers en je krijgt daardoor

een soort kunstmatige kweek van deze vogelsoort. In de oorspronkelijke kolonie troffen wij 38 nesten aan en rondom het ooievaarsstation 7 nesten.

Blauwe reigers tussen de ooievaars te wachten om gevoerd te worden

6.2 Kolonie Koekange

Twee jaar geleden ontdekten wij tijdens de controle van de uilenkasten een nest met jongen van de blauwe reiger in Koekange. De jongen verraden door hun gebedel om voedsel de nestlocatie. Het nest zat in de klimop en was moeilijk waar te nemen. Ook in de directe omgeving waren de bomen bedekt met klimop. Wij zijn er toen vanuit gegaan dat er minimaal 1 nest aanwezig was. Vorig jaar hebben wij vroeg in het voorjaar gekeken naar aanwezige nesten. De bomen waren nog kaal en aanwezige reigers makkelijker te tellen. Nu bleken er meer blauwe reigers aanwezig te zijn. Via een bewoner van een nabijgelegen huis kwamen wij erachter dat er nu 5 broedparen waren. Dit jaar hebben wij de bewoner opnieuw benaderd en via zijn erf een telling kunnen doen. In totaal waren er nu 7 nesten. Een nadeel is wel dat de omwonenden hinder ondervinden van de kabaal makende blauwe reigers vooral tijdens de jongenfase.

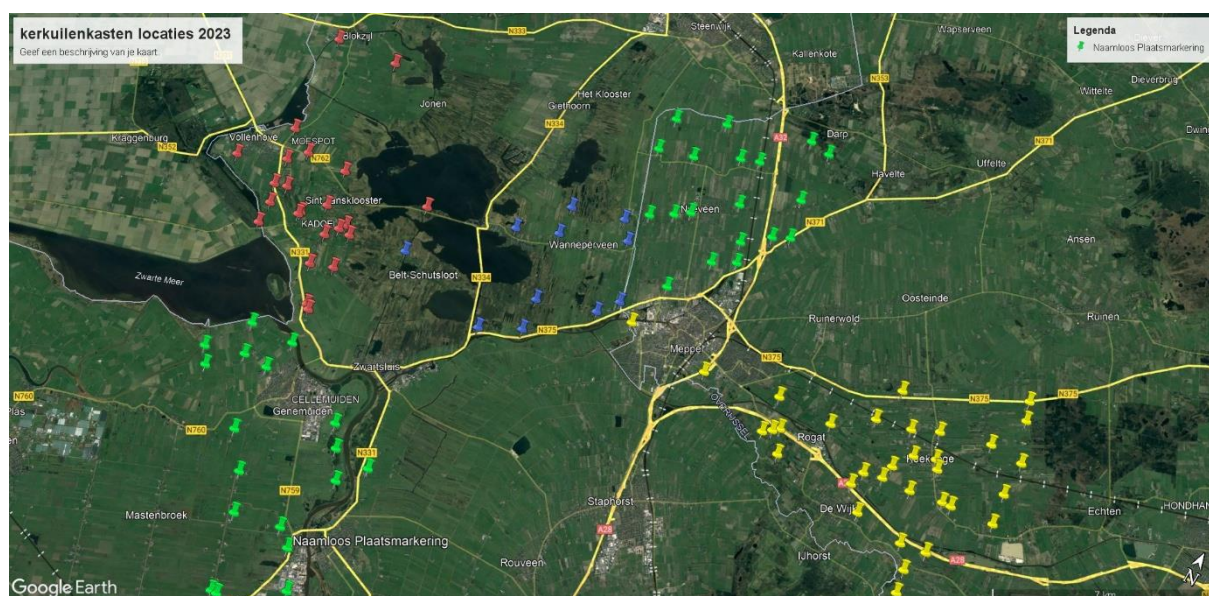
Totalen

In de kolonies bij de Lokkerij hadden wij dit jaar 45 nesten en in Koekange 7 nesten.

7 Kerkuilen

7.1 Drenthe

Het kletsnatte voorjaar beloofde niet veel goeds voor de uilen. De muizenpopulatie kon er weleens slecht voor staan. De landerijen stonden vol water, wat voor muizen niet gunstig was. Wij waren dan ook zeer benieuwd bij aanvang van onze controles van de nestkasten. Eind mei kregen wij een melding van Wolter Engelsman (voorheen coördinator van de kerkuilenwerkgroep Steenwijk) dat er bij een vrijwilliger van zijn oude club al vrij grote jongen in de nestkast aanwezig waren. Dat leek dus in eerste instantie, in tegenstelling tot wat wij hadden voorspeld, een redelijk goede indicator van het komende seizoen. Op 1 juni hebben wij een bezoek gebracht aan deze nestkast en er konden 3 jongen geringd worden. Hierbij was ook de aftrap gedaan van de start van de controle van de vele nestkasten in ons werkgebied.

Ons werkgebied van de kerkuilen

Op 2 juni zijn wij begonnen met het controleren van de nestkasten. Eerst maar dicht bij huis begonnen, wat dus het gebied Nijeveen inhoudt. De volgende dag het gebied Mastenbroek en Wanneperveen en op 4 juni het gebied Koekange. Op 7 juni was "het Hoge Land" aan de beurt.

Bij de controles viel op dat er in veel nestkasten nog eieren lagen terwijl in andere nestkasten al vrij grote jongen aanwezig waren die ook van een ring voorzien konden worden. Opvallend was dat veel nestkasten onbezet waren. Het aantal jongen per nestkast was ook niet erg hoog te noemen. Wat dat betreft lag het wel in de lijn van de verwachtingen, namelijk dat het een minder goed jaar zou worden. Van 9 kerkuilenkasten hebben wij tijdens de eerste ronde de jongen kunnen ringen. In de polder Mastenbroek troffen wij geen enkele bezette nestkast aan, totdat wij een bericht kregen van Henk Kroeze. Hij controleert 2 nestkasten in de polder en deze bleken allebei bezet. Dus achteraf bleken er toch nog 2 broedgevallen te zijn in ons werkgebied van deze polder. Vanaf 14 juni zijn wij weer op pad gegaan

om de jongen te ringen die tijdens de eerste controle nog te klein waren. Tijdens deze rondes, verspreid over diverse dagen, konden de jongen van 5 nestkasten van een ring voorzien worden. De nestkasten, die wij in het begin van het seizoen aantreffen met eieren, gaven geen vordering te zien wat betreft de uitkomst van de eieren. Later in het seizoen bleek, dat deze eieren niet uitgekomen waren en dat de nestkasten verlaten waren. Samenvattend hadden wij niet veel broedgevallen en waren de aantallen jongen per nestkast niet erg hoog, Inhoudelijk had dus het natte voorjaar wel degelijk invloed op het broedsucces van de kerkuilen.

Overzicht broedgevallen Drenthe

Oosterveen	3 jongen
v. Zandwijk	3 jongen
Prins	5 jongen
De Boer	3 jongen en 1 dood
Winkel	4 jongen
Klaassen	5 jongen
Wittendorp	1 jong
De Boer (Havelte)	3 jongen
Ten Cate	4 jongen
Kollen	2 jongen
Visser	mislukt

In totaal dus 11 broedgevallen, waarvan er 1 mislukt is. In totaal zijn er 33 jongen uitgevlogen. Dit is een gemiddelde van 3 uitgevlogen jongen per nestkast

7.2 Overijssel

In Overijssel was de situatie afwijkend van die in Drenthe. Op “Het Hoge Land” na bestaat dit gebied uit wat lagere veengronden. Dit had een invloed, zoals later in het seizoen bleek, op het broedsucces van de kerkuilen. Waarschijnlijk had het natte voorjaar in deze gebieden een grotere invloed op het muizenbestand. In ons werkgebied in Drenthe was slechts 1 broedgeval niet succesvol. In ons werkgebied in Overijssel lag de situatie anders. Veel nestkasten, die de voorgaande jaren altijd bezet waren, bleven nu onbezet. Ook het aantal broedsels, die in een later stadium werden verlaten, lag procentueel hoger dan in de provincie Drenthe. Van de bezette nestkasten vlogen er in vergelijking met Drenthe ongeveer evenveel jongen uit.

Overzicht broedgevallen Overijssel

Bijk	3 jongen
Vd Berg	4 jongen

NM	3 jongen
Reinink	4 jongen
NM (Ronduite)	3 jongen
Tomson	3 jongen
Middelhof	3 jongen
Kamp	3 jongen
Prins	3 jongen
Kroes	3 jongen
Lub	mislukt
Bralis	mislukt
Rook	mislukt
De Jonge	mislukt
Jonkman	onbekend

In totaal hadden wij in Overijssel 15 broedgevallen. Hiervan zijn er 10 geslaagd en zijn er 31 jongen uitgevlogen. Van 4 legsels zijn de eieren niet uitgekomen en van 1 legsel is het resultaat onbekend. Dit is een gemiddelde van 2,2 uitgevlogen jong per nestkast.

Van de beide provincies samen hadden wij 26 broedgevallen, waarvan er 5 mislukt zijn en waarvan 1 het resultaat onbekend is. In totaal zijn er 64 jongen uitgevlogen. In vergelijking met de voorgaande jaren geen goed resultaat.

Jong uilskuiken in goede conditie (kogelronde buik)

7.3 Hooghalen

Evenals voorgaande jaren worden de nestkasten in Hooghalen door Bert Wolbers en Klaas Oostenbrink gecontroleerd. Op 11 juni is er begonnen met het ringen van o.a. de jonge kerkuilen. Er stonden 5 adressen op het programma. Bij de fam. Uri, Gerlof en de schaapskooi werden resp. 3, 4 en 2 jongen geringd. Bij Ter Brake en Boer werden de jonge torenvalken geringd. In de ene nestkast waren 5 jongen aanwezig en in de andere 6 jongen.

Op 21 juni is er weer een controle uitgevoerd. Bij de fam. Roos werden 2 jonge kerkuilen geringd,

bij de fam. Meyerink en bij de fam. van Bergen ook 2 jongen. Tevens troffen wij een paar nestkasten aan waar eerst eieren of kleine jongen aanwezig waren, maar tijdens deze controle helaas leeg waren, zodat deze broedsels waren mislukt.

8 Steenuilen

“Onze” populatie steenuilen blijft in ons werkgebied stabiel. Tot op heden is er nog geen sprake van uitbreiding van het aantal broedparen. In zowel het gebied Nijeveen als Koekange blijft het aantal broedparen ongeveer hetzelfde. Ook in het vroege voorjaar werd met behulp van geluid (afspelen van de roep van de steenuil) geen nieuwe reacties uitgelokt zodat wij geen nieuwe territoria konden vaststellen. Tijdens de eerste controles bleken er in Nijeveen 2 nestkasten bezet. Op een adres, waar vorige jaren steenuiltjes tot broeden kwamen, zaten de uiltjes wel in de nestkast, maar ze zijn niet tot broeden gekomen. In de andere twee nestkasten zaten 4 en 2 jongen. In Koekange hadden wij meer geluk. Vorig jaar kregen wij een melding van Eduard van de Vegt over het aanwezig zijn van een steenuil bij de Ruinerdijk. Daar is toen een nestkast geplaatst en dit jaar hadden wij hier voor het eerst een broedpaartje, die 4 jongen heeft grootgebracht. Aan de Koekangerdwarsdijk hadden wij iets bijzonders, Al jaren is het bij ons bekend dat in deze omgeving een paartje steenuilen zich ophoudt. Nestkasten zijn opgehangen maar de uiltjes maakten er geen gebruik van. Totdat wij dit jaar een bijzondere melding kregen. Tijdens een bezoek aan een adres hadden de bewoners te melden dat er geen uiltjes bij de daar geplaatste nestkast aanwezig waren. Wij gingen er dan ook vanuit dat de nestkast onbezet was. In Juni kregen wij echter een mailtje dat hun hond kwam aanlopen met een jonge steenuil in zijn bek. De eigenaresse van de hond heeft het uiltje van de hond afgepakt. Het uiltje bleek zo op het oog niets te mankeren en ze hebben hem in de boom, die voorzien is van de nestkast, teruggezet. Ze hebben ons op de hoogte gesteld van dit feit. Wij hebben een dag later een bezoek gebracht aan dit adres. Boven op de nestkast zat een jong en in de nestkast zat nog een jong uiltje. Bij nader zoekwerk werd nog een uiltje gevonden, die dood was. Dit zal ongetwijfeld het jong zijn geweest wat door de hond was gepakt.

Steenuil met een fors aantal jongen.

Op diverse locaties in Koekange komen steenuiltjes voor. Om ze echter in een nestkast te laten broeden is een heel ander verhaal. Nu is het ook geen noodzaak om ze te laten broeden in een nestkast, maar op deze manier krijg je wel meer zicht op de aanwezige populatie. Tijdens onze bezoeken aan het gebied, waarbij wij het geluid van de roep van de steenuil afdraaien, wordt lang niet altijd door de steenuiltjes gereageerd. De steenuiltjes hebben een eigen territorium en wanneer ze de roep van een andere steenuil (in dit geval het geluid wat wij zelf afdraaien) horen, dan willen ze soms reageren om te kennen te geven dat dit territorium bezet is of dat er een uil aanwezig is. Op deze manier kun je een inschatting maken van het aantal aanwezige territoria. Op deze manier hebben wij enkele broedlocaties vastgesteld en weten wij ook waar ze broeden. Dit zijn locaties die al jaren door de uiltjes worden gebruikt en zijn voor ons onbereikbaar voor de controle om het aantal jongen vast te stellen. Ook zijn er echter locaties, waar al jaren steenuiltjes voorkomen maar waar wij niet weten waar de nestlocatie is. Nu is dat niet noodzakelijk maar een overzicht van bijv. een geslaagd of mislukt broedgeval is er niet. Dit geldt ook voor het vaststellen van het aantal uitgevlogen jongen.

Totaaloverzicht van aanwezige paartjes steenuilen in ons werkgebied

Nijeveen	1 paar
Kolderveen	3 paartjes
Veendijk	1 paar
Koekange	8 tot 10 paartjes

9 Bosuilen

Evenals voorgaande jaren ging het niet goed met onze broedende bosuilen. Predatie blijft een voortdurende plaag onder de legsels van de bosuilen. Twee jaar geleden hebben wij nieuwe kasten gemaakt om de toegang van marters moeilijker te maken. Helaas moeten wij constateren dat het niet geholpen heeft. Ook dit jaar tijdens een controle, wat wij doen met een camera aan een telescoopstok, in maart troffen wij op de grond onder de bosuilenkast een kapot ei aan. In de kast zelf lagen nog 4 eieren en de bosuil zal nog wel te broeden. Bij een latere controle waren de overige 4 eieren ook verdwenen. Wij moeten ons beraden op hoe wij dit probleem nu gaan oplossen.

10 Weidevogels

Broedende tureluur laat zich niet verstoren

10.1 Nijeveen

De weidevogels begonnen dit jaar wat later met hun broedseizoen. De natte weersomstandigheden zullen de oorzaak geweest zijn. Voordeel voor de weidevogels was ook dat de werkzaamheden in het veld door de natte omstandigheden later in het seizoen plaatsvonden. In Nijeveen aan de Dekkersweg kwamen toch nog enkele Kievieten voor. Dit resulteerde later in het seizoen tot de aanwezigheid van 16 nesten. Er werd door Jelmer Bakker al vroeg in het seizoen een nestje van de tureluur gevonden. Na deze gemeld te hebben (misschien het eerste nest van de tureluur in Drenthe) bleek er net voor zijn melding een nestje elders in Drenthe met behulp van een drone was gevonden.

In mei werd er massaal gemaaid. Voor het uiteindelijke resultaat van de legsels dus tijd om een inventarisatie te doen van wat het nu heeft opgeleverd. Door alarmtellingen kun je vaststellen hoeveel paartjes weidevogels er nu aanwezig zijn die jongen hebben. De vogels, die jongen hebben, geven dit goed aan door te alarmeren. Tevens zijn nu de graslanden gemaaid waardoor je met behulp van een

verrekijker ook redelijk kunt vaststellen of er kuikens rondlopen. Het uiteindelijke resultaat aan de Dekkersweg was niet hoopgevend voor de toekomst van de weidevogels in dit gebied. Er werd slechts 1 jonge Kievit en 1 jonge Tureluur waargenomen. Voordeel was dat deze bijna vliegvlug waren.

De zeer natte meimaand zal ongetwijfeld de weidevogels niet in de kaart hebben gespeeld.

10.2 Gebiedje Zomerdijk

Tijdens de start van het weidevogelseizoen in maart kwam er in dit gebied amper een weidevogel voor. Pas in de maand april werden er een paar Kievitsnesten en een paar Tureluurnesten gevonden. De aantallen bleven echter achter bij die van de voorgaande jaren. In totaal werden er 7 Kievitsnesten gevonden en 6 Tureluurnesten. Een melding van de familie Visser was bijzonder. Achter hun huis broedde een wulp. Bij controle bleek deze op een ronde steen te broeden. Er waren geen eieren aanwezig. Hoe die ronde steen in het nest gekomen is blijft een raadsel. De steen is verwijderd en de wulp is in later stadium verdwenen.

11 Scholeksters

Al jaren broeden er scholeksters op daken in Meppel. Dit is een vrij algemeen verschijnsel geworden in ons land. Op de daken, meestal voorzien van grind, broeden de vogels veilig. Predatoren zoals de vos kunnen de nesten niet bereiken. Soms vallen ze nog wel ten prooi aan een marter maar dit is een bijkomstigheid. Dit jaar is er een rondgang gedaan door Meppel om te kijken op hoeveel plaatsen er scholeksters waren. Nu geeft deze telling natuurlijk niet exact het aanwezige aantal broedparen aan, maar geeft wel een indicatie. In de wijk Koedijkslanden troffen wij 2 paren aan, in Oosterboer ook 2 paren, Op Blankenstein 1 paar, Bij de Sethehaven 1 paar, het oude ziekenhuis 1 paar, Op het industrieterrein Noord 2 paren en aan de Industrieweg ook 1 paar. Dit zijn minimale aantallen. Een gegeven is wel, dat er op het platteland amper nog een broedende scholekster aan te treffen is. Mocht er echter toch een nest aanwezig zijn, dan is de kans groot dat deze niet succesvol is. Predatie ligt hieraan ten grondslag. De ervaringen met de dakbroedende scholeksters in Meppel sluit aan met de resultaten van het onderzoek van Dijkstra en Dillerop in Assen die al jaren de scholekster op de daken in Assen volgen.

Jonge scholekster in een tuin in de wijk Oosterboer (foto Martin Roomer)

12 Ringen

Dit jaar waren er 25 terugmeldingen. Het betreft 18 dode vogels en 3 broedende vogels in een nestkast. Van 3 rondvliegende visdiefjes zijn de ringnummers afgelezen door de vogelwerkgroep in Medemblik en 1 visdiefje werd dood aangetroffen op het dak van de Kaap. Van de geringde kerkuilen waren er 17 dood gevonden en 1 kerkuil, die geringd was bij de fam. de Boer in de polder Mastenbroek, werd broedend aangetroffen in Biddinghuizen. Van de steenuiltjes werden er 3 op andere plaatsen broedend aangetroffen in nestkasten. Een steenuiltje, die geringd was in 2023 op de Nijeveense Bovenboer, werd dit jaar dood aangetroffen in Ansen.

Bijzonder was de vondst van een dood visdiefje op het dak van de Kaap. Tijdens ons eerste bezoek aan de kolonie op het dak van de Kaap troffen wij een dood visdiefje aan. Deze was van een ring voorzien. Tijdens de controle van de ring bleek dit een Afrikaanse ring te zijn. Wij hebben echter nog geen bericht ontvangen over dit ringnummer. Waarschijnlijk hebben ze deze vogel kunnen vangen en deze van een ring kunnen voorzien. Vorig jaar kregen wij 2 meldingen van visdiefjes, die geringd waren in Meppel en die zijn aangetroffen in de buurt van Dakar in Senegal. Waarschijnlijk doet het Afrikaanse ringstation onderzoek naar de visdiefjes in Afrika.

13 Bijeneters

Ondanks het natte voorjaar hadden de Bijeneters dit jaar een goed seizoen in Nederland. De bijeneter broedde vroeger hoofdzakelijk in Zuid-Europa. Door de opwarming komen de Bijeneters vaker in Noord-Europa tot broeden. In zowel Limburg, Groningen en Zeeland hadden wij dit jaar broedgevallen van deze zeer kleurrijke vogels. In Limburg kwamen twee broedgevallen voor. In Groningen ook twee en in Zeeland maar liefst 8 broedgevallen. In totaal dus 12 broedgevallen. Hiermee is het recordjaar van 2015 geëvenaard.

Zie voor het uitvoerig jaarverslag op de website van de Werkgroep Bijeneters Nederland.

Bestuur 2024

Hilbert Folkerts	voorzitter
vacant	secretaris
Henk Tebberman	penningmeester
Henk van der Waal	lid
Bert Robbe	lid
Kees Vanger	lid

Werkgroepen

Weidevogels	Jans Bijker, Klaas Tuut, Jelmer Bakker, Herman Bus en Bonne Bus
Uilen	Eduard van der Vegt, Luuk Buit, Henk Jan de Boer, Jans Bijker, Jan Stolte, Thijs Travaille, Erwin Kuiper, Henry Pastoor, Henry Mooiweer en Hilbert Folkerts.
Visdiefjes	Henk Tebberman, Jans Bijker en Hilbert Folkerts
Torenavalken	Erwin Lok, Jan Roelof Klaassen, Jans Bijker en Eduard van der Vegt.
Slechtvalken	Jans Bijker en Hilbert Folkerts
Nestkastjes	Martin en Jonne Roomer
Oeverzwaluwen	Martin en Jonne Roomer en Hilbert Folkerts.
Bijeneter	Hilbert Folkerts, Martin Roomer en Bert Dijkstra.

Colofon

Informatie	Vogelwerkgroep Vliegvlug
Foto's	Martin Roomer, Hilbert Folkerts en Marcel Klootwijk
Webmaster	Jan Stolte
Websites	www.vliegvlugmeppel.nl www.bijeneters.nl
E-mailadres	info@vliegvlugmeppel.nl
Bank	NL58 RABO 033 3100 115
Anbi	RSIN 8120 49 664